

NEW YORK TIMES BEST SELLER

Το
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
της ΥΠΕΡΤΑΤΗΣ
ΕΥΤΥΧΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση:
Μαρία Αγγελίδου

ΑΡΟΥΝΤΑΤΙ ΡΟΪ

Βραβευμένη με BOOKER συγγραφέας για το βιβλίο
Ο ΘΕΟΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

ΥΠΟΨΗΦΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ BOOKER 2017 | ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ 34 ΧΩΡΕΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: THE MINISTRY OF UTMOST HAPPINESS

Από τις Εκδόσεις Hamish Hamilton, Λονδίνο 2017

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το υπουργείο της υπέρτατης ευτυχίας**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Arundhati Roy

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μαρία Αγγελίδου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρυσούλα Τσιρούκη

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Mayank Austen Soofi

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Two Associates

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου

© Arundhati Roy, 2017

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2018

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2018, 6.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2376-0

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2377-7

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΑΡΟΥΝΤΑΤΙ ΡΟΪ

Το
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
της ΥΠΕΡΤΑΤΗΣ
ΕΥΤΥΧΙΑΣ

*Μετάφραση:
Μαρία Αγγελίδου*

Για τους απαρηγόρητους

Όλα, θέλω να πω, είναι θέμα της καρδιάς...

*Ναζίμ Χικμέτ, από το ποίημα
On the matter of Romeo and Juliet*

Την ώρα τη μαγική, όταν ο ήλιος έχει φύγει αλλά το φως είναι ακόμα εδώ, στρατιές από ιπτάμενες αλεπούδες ξεκολλάνε από τα δέντρα μπάνιαν του παλιού νεκροταφείου κι ο αέρας τις παρασέρνει πάνω από την πόλη σαν καπνό. Όταν φεύγουν οι νυχτερίδες, έρχονται τα κοράκια. Η φασαρία του γυρισμού τους δε γεμίζει την ησυχία που έχουν αφήσει πίσω τους τα σπουργίτια και τα όρνια με την άσπρη πλάτη, οι ασπρόπλατοι γύπες, οι φρουροί των νεκρών για πάνω από εκατό εκατομμύρια χρόνια – την ησυχία που έχει αφήσει η εξαφάνισή τους από τον κόσμο. Τα όρνια πέθαναν δηλητηριασμένα από ντικλοφενάκ. Το ντικλοφενάκ, η ασπιρίνη των αγελάδων, το μυοχαλαρωτικό φάρμακο για τα βοοειδή, φάρμακο που καταπραΰνει τον πόνο και βοηθά την παραγωγή γάλακτος, δρα –δρούσε– ως νευροτοξικό αέριο στα όρνια με την άσπρη πλάτη. Κάθε γαλακτοφόρα αγελάδα, κάθε βουβάλι που ψοφούσε γινόταν φόλα δηλητηριασμένη για τα όρνια. Κι ενώ τα κοπάδια των βοοειδών μετατρέπονταν σιγά σιγά σε μια καλολαδωμένη γαλακτοπαραγωγική μηχανή και η πόλη έτρωγε ολοένα περισσότερο παγωτό, σοκολάτα γάλακτος, γκοφρέτες με κρέμα ή καραμέλες βουτύρου κι έπινε περισσότερα μιλκσέικ μάνγκο, τα όρνια άρχισαν να γέρονουν τα κεφάλια τους σαν να 'ταν κουρασμένα, σαν να μην μπορούσαν να κρατηθούν ξύπνια. Ασημένια γένια τα σάλια κυλούσαν από τα ράμφη τους. Κι ένα ένα έπεφταν από τα κλαριά, νεκρά.

Δεν ήταν πολλοί αυτοί που πρόσεξαν τον θάνατο των φτερωτών παλιών φίλων. Υπήρχαν τόσα άλλα να περιμένει και να προσδοκά κανείς.

ΠΟΥ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΓΕΡΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ ΝΑ ΠΕΘΑΝΟΥΝ;

Ζούσε στο νεκροταφείο σαν δέντρο. Την αυγή ξεπροβόδιζε τα κοράκια και καλωσόριζε τις νυχτερίδες, που γύριζαν για ύπνο. Το σούρουπο έκανε το αντίθετο. Τις ενδιάμεσες ώρες κουβέντιαζε με τα φαντάσματα των όρνιων που ήταν κουρνιασμένα στα ψηλά κλαριά της. Ένωθε το απαλό σφίξιμο των νυχιών τους σαν τον πόνο που νιώθει κανείς σε μέλος ακρωτηριασμένο. Πίστευε πως τελικά δεν ένιωθαν δυστυχία που είχαν υποκλιθεί κι είχαν βγει οριστικά από τη σκηνή.

Όταν πρωτοήρθε, άντεξε μήνες περιστασιακής σκληρότητας, όπως θα την άντεχε ένα δέντρο – χωρίς να σαλεύει. Δε γύριζε να δει ποιο πιτσιρίκι τής είχε πετάξει πέτρα, δεν τέντωνε τον λαιμό της να διαβάσει τις προσβολές τις χαραγμένες στη φλούδα της. Όταν την κορόιδευαν, όταν της έλεγαν διάφορα – πως ήταν παλιάτσος χωρίς τσίγκο, βασίλισσα χωρίς παλάτι– άφηνε τα χτυπήματα να περνούν μέσα από τα κλαδιά της σαν αεράκι· κι η μουσική από το θρόισμα των φύλλων της ήταν το βάλαμο που μαλάκωνε τον πόνο της.

Μόνο όταν άρχισε να την κάνει παρέα και να 'ρχεται να τη βλέπει ο Ζιαουντίν, ο τυφλός ιμάμης που κάποτε έλεγε τις προσευχές στο Φατεπούρι Μαστζίντ, αποφάσισε η γειτονιά πως ήταν πια καιρός να την αφήσει στην ησυχία της.

Πριν από χρόνια, ένας άντρας που ήξερε αγγλικά τής είχε πει ότι το όνομά της γραμμένο ανάποδα (στ' αγγλικά) ήταν Ματζνού. Στην αγγλική ιστορία της Λάιλα και του Ματζνού, της είχε πει, τον Ματζνού τον έλεγαν Ρωμαίο και τη Λάιλα Ιουλιέτα. Της είχε φανεί πολύ αστείο. «Θες να πεις ότι τις έκανα κίτσοντι τις ιστορίες τους; Φακόρουζο;» τον είχε ρωτήσει. «Τι θα κάνουν άμα καταλάβουν πως η Λάιλα μπορεί να 'ναι ο Ματζνού; Πως ο Ρωμαίος κατά βάθος ήταν Ιουλιέτα;» Την επόμενη φορά που συναντήθηκαν, ο Άντρας Που Ήξερε Αγγλικά τής είπε ότι είχε κάνει λάθος. Το όνομά της γραμμένο ανάποδα δεν ήταν Ματζνού αλλά Μούτζνα, που δεν ήταν όνομα· δε σήμαινε τίποτα. Κι εκείνη είχε απαντήσει: «Δεν πειράζει, εγώ είμαι και Ρωμαίος και Ιουλιέτα, και Λάιλα και Ματζνού. Είμαι και Μούτζνα, γιατί όχι; Ποιος είπε ότι με λένε Αντζούμ; Δε με λένε Αντζούμ, με λένε Αντζουμάν. Είμαι *μεφίλ*, είμαι συλλαλητήριο, λαϊκή συγκέντρωση όπου μαζεύονται όλοι και κανένας, τα πάντα και τίποτα. Έχεις κανέναν άλλον να φωνάξεις; Είναι όλοι καλοδεχούμενοι».

Ο Άντρας Που Ήξερε Αγγλικά τής είπε ότι ήταν πολύ έξυπνο αυτό που είχε σκεφτεί. Ότι ο ίδιος δε θα το σκεφτόταν ποτέ του. «Με τα ούρντου που μιλάς, πώς να το σκεφτείς;» του είχε απαντήσει. «Τι νόμιζες; Πως άμα ξέρεις αγγλικά γίνεσαι αυτομάτως πιο έξυπνος;»

Ο Άντρας γέλασε. Γέλασε κι εκείνη με το γέλιο του. Μοιράστηκαν ένα τσιγάρο με φίλτρο. Εκείνος γκρίνιαξε πως τα Wills Navy Cut ήταν μικρά και χοντρά, δεν άξιζαν τα λεφτά τους. Του απάντησε πως τα προτιμούσε χίλιες φορές από τα Four Square ή τα πολύ αντρικά, τα Red & White.

Το όνομά του δεν το θυμόταν τώρα πια. Ίσως δεν το 'ξερε ποτέ της. Είχε φύγει εδώ και πολύ καιρό ο Άντρας Που Ήξερε Αγγλικά, είχε φύγει για όπου έπρεπε να πάει. Κι εκείνη

ζούσε στο νεκροταφείο, πίσω από το κυβερνητικό νοσοκομείο. Παρέα της είχε το ατσάλινο ντουλάπι της, όπου φυλούσε τη μουσική της –γρατζουνισμένους δίσκους και κασέτες–, ένα παλιό αρμόνιο, τα ρούχα της, τα κοσμήματά της, τα βιβλία με τα ποιήματα του πατέρα της, τα άλμπουμ με τις φωτογραφίες και κάτι λίγα αποκόμματα εφημερίδων που είχαν γλιτώσει από τη φωτιά στο Κβάμπγκα. Το κλειδί το είχε περασμένο μ' έναν μαύρο σπάγγο στον λαιμό της, μαζί με τη στραβή ασημένια οδοντογλυφίδα της. Κοιμόταν σ' ένα τριμμένο περσικό χαλί, που τη μέρα το κλείδωνε και τη νύχτα το 'βγαζε και το άπλωνε ανάμεσα σε δυο μνήματα (κι αστείο, που μόνο η ίδια καταλάβαινε: ποτέ δε διάλεγε τα ίδια μνήματα δυο συνεχόμενες νύχτες). Κάπνιζε ακόμα. Πάντα Navy Cut.

Ένα πρωί, καθώς του διάβαζε δυνατά την εφημερίδα, ο γερο-ιμάμης, που προφανώς δεν την άκουγε, ρώτησε με ύφος τάχα αδιάφορο: «Είναι αλήθεια πως εσείς δεν καίτε, αλλά θάβετε τους νεκρούς σας; Ακόμα και τους ινδουιστές;».

Μαντεύοντας μπλεξίματα, του απάντησε με υπεκφυγές. «Αλήθεια; Ποια Αλήθεια; Τι θα πει Αλήθεια;»

Μη θέλοντας να ξεστρατίσει απ' αυτό που ρωτούσε, ο ιμάμης μουρμούρισε μια μηχανική απάντηση. «*Sach Khuda hai. Khuda hi Sach hai*». Η Αλήθεια είναι ο Θεός. Ο Θεός είναι η Αλήθεια. Το είδος της σοφίας που βρίσκει κανείς γραμμένο πίσω από τις ζωγραφισμένες καρτόσες των φορητών στους μεγάλους αυτοκινητόδρομους. Μετά στένεψε τα πράσινα τυφλά του μάτια και ρώτησε με σιγανή, ύπουλη, ψιθυριστή φωνή: «Πες μου, εσείς όταν πεθαίνετε... πού σας θάβουν; Ποιος σας πλένει; Ποιος σας λέει τις προσευχές;».

Ώρα πολλή η Αντζούμ δεν είπε τίποτα. Μετά έγειρε μπροστά (καθόλου σαν δέντρο) και απάντησε καθαρά αλλά ψιθυριστά κι αυτή: «Ιμάμη Σαχίμπ, όταν ακούς να μιλάνε για χρώ-

ματα –για κόκκινο, μπλε, πορτοκαλί, ή όταν περιγράφουν τον ουρανό την ώρα που ο ήλιος βασιλεύει, ή την ανατολή του φεγγαριού τον καιρό του Ραμαζανιού– τι περνάει από το μυαλό σου;».

Έχοντας έτσι πληγώσει ο ένας τον άλλον, σχεδόν θανάσιμα, συνέχισαν να κάθονται ήσυχα οι δυο τους δίπλα δίπλα, αιμορραγώντας πάνω σ' ένα μνήμα που το 'λουζε ο ήλιος. Στο τέλος τη σιωπή την έσπασε η Αντζούμ.

«Εσύ πες μου», είπε. «Εσύ είσαι ο ιμάμης Σαχίμπ, όχι εγώ. Πού πηγαίνουν τα γέρικα πουλιά να πεθάνουν; Πέφτουν σαν πέτρες πάνω μας από τον ουρανό; Σκοντάφτουμε πάνω τους στους δρόμους που περπατάμε; Δεν πιστεύεις πως Αυτός που Όλα τα Βλέπει, Αυτός που Όλα τα Μπορεί, Αυτός που μας έφερε σε τούτον τον κόσμο έχει προβλέψει και τον τρόπο να μας πάρει από δω όταν έρχεται η ώρα μας;»

Τη μέρα εκείνη ο ιμάμης έφυγε νωρίτερα απ' ό,τι συνήθιζε. Η Αντζούμ τον ακολούθησε με το βλέμμα, ακούγοντας το ταπ-ταπ-ταπ του ραβδιού του που έψαχνε τον δρόμο ανάμεσα στα μνήματα, τον ρυθμό των τυφλών βημάτων του καθώς το ραβδί του χτυπούσε μαλακά τ' άδεια μπουνκάλια και τις πεταμένες σήριγγες στον δρόμο του. Δεν τον σταμάτησε. Ήταν σίγουρη πως θα ξαναρχόταν. Την αναγνώριζε η Αντζούμ τη μοναξιά, όταν την έβλεπε – όση πόζα κι αν έπαιρνε, μ' όποιον τρόπο κι αν προσπαθούσε να κρυφτεί. Και με μια αίσθηση λοξή κι αλλόκοτη το 'νιωθε πως εκείνος είχε ανάγκη τη σκιά της, όσο κι εκείνη τη δική του. Κι είχε μάθει, ήξερε πια από πείρα, πως η Ανάγκη ήταν αποθήκη μεγάλη, που χωρούσε μεγάλες ποσότητες σκληρότητας.

Μόλο που η αναχώρησή της από το Κβάμπγκα κάθε άλλο παρά φιλική ήταν, ήξερε πως τα όνειρά του και τα μυστικά του δεν ήταν μόνο δικά της. Και δεν μπορούσε να τα προδώσει.

*Πώς αφηγείσαι
για κατακερματισμένη ιστορία;*

Με το να γίνεσαι σιαδιακά ο καθένας.

Όχι.

Με το να γίνεσαι σιαδιακά το καθεύ.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-2376-0

9 786180 123760

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 19503

ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ